

13. Kaip taupo Baltijos šalių gyventojai

Perskaitykite dviejų žiniasklaidos šaltinių pranešimus apie taupymo įpročių tyrimą.

- *Pažymėkite, kurie faktai kuriame tekste minimi (kai kurie faktai minimi abiejuose šaltiniuose).*

	1. Baltijos šalių nacionaliniai taupymo ypatumai	2. Lietuviai taupo automobiliams, estai – vaikams
1. Išlaidauti galima tik turint būtiną rezervą.		
2. Tyrimą užsakė vienas bankas.		
3. Daugiausia procentų Estijos gyventojų turi nors kiek santaupų.		
4. Lietuvoje maždaug kas dešimtas žmogus neturi darbo.		
5. Latviai daugiau taupo senatvei.		
6. Žmonės taupydami užsitikrina, kad nereikės skolintis		
7. Lietuvos gyventojai dažnai kaupia grynuosius pinigus.		
8. Daugiausia nenorinčių taupyti gyventojų yra Estijoje.		
9. Lietuviai ir estai dažniau negu latviai taupo būstui.		
10. Pagrindinė netaupymo priežastis – trūksta pinigų.		
11. Tyrimą atliko trys bendrovės naudodamos bendrą klausimyną.		

- *Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Reikia bijoti ne didelių išlaidų, o mažų pajamų“.*

1. Baltijos šalių nacionaliniai taupymo ypatumai

Naujausio tyrimo duomenimis, Latvijos gyventojai taupo senatvei, estai – vaikams, lietuviai – pirkiniams.

Naujausias „Swedbank“ Asmeninių finansų instituto Baltijos šalyse atliktas tyrimas parodė, kad daugiausia santaupų turi Estijos, o mažiausiai – Latvijos gyventojai. Lietuviai pagal santaupas yra per vidurį, tačiau visose trijose šalyse sukauptos sumos daugeliu atveju nesiekia 1000 eurų. Lietuviai yra linkę didesnes sumas taupyti grynais pinigais, o estai dažniau naudojami pažangiomis investavimo priemonėmis.

Baltijos šalių gyventojų santaupų tyrimas rodo, kad 78 proc. Estijos, 61 proc. Lietuvos ir tik 46 proc. Latvijos gyventojų turi bent šiek tiek santaupų.

Didžioji Baltijos šalių gyventojų dalis sutinka, kad svarbu turėti santaupų. Tačiau pinigų trūkumą visų trijų šalių gyventojai nurodo kaip pagrindinę priežastį, dėl kurios netaupoma būtent dabar. Tik 21 proc. estų, 15 proc. lietuvių ir 12 proc. Latvijos gyventojų sako galintys pradėti taupyti arba padidinti savo santaupas.

Instituto ekspertų nuomone, labai svarbu dėti visas pastangas, kad didėtų netaupančių gyventojų motyvacija taupyti. Duomenys rodo, kad visose Baltijos šalyse tie gyventojai, kurie jau taupo, mato daugiau galimybių padidinti savo santaupas ir labiau nori tai daryti. Nerimą kelia tai, kad iš tų gyventojų, kurie šiuo metu neturi jokių santaupų, 23 proc. Estijoje, 18 proc. Latvijoje ir 8 proc. Lietuvoje nerodo jokio noro pradėti taupyti.

„Taupymas yra įprotis, kuris išsiugdomas žingsnis po žingsnio, bėgant laikui. Kiekviena šeima gali pradėti taupyti nuo jai patogių mažesnių sumų ir vėliau jas pamažu didinti. Taupydami žmonės užsitikrina sau finansinę laisvę, nes skirdami dalį savo santaupų konkrečioms tikslams gali būti tikri, kad prireikus tuos pinigus turės ir nereikės jų pavyzdžiui, skolintis“, – sako Odeta Bložienė, „Swedbank“ Asmeninių finansų instituto vadovė Lietuvoje.

Didžioji dauguma, santaupų turinčių Baltijos šalių gyventojų sutinka, kad pagrindinė priežastis, skatinanti juos taupyti, šiuo metu yra noras atsidėti pinigų „juodai dienai“ ar nenumatytoms išlaidoms.

Tuo metu kiti taupymo motyvai atskirose šalyse skiriasi. Lietuviai yra linkę taupyti tokiems didesniems pirkiniams kaip automobilis, būstas ar namų įranga, o estai dažniausiai taupo būsto renovacijai ir vaikų poreikiams. Latvijoje daugiausia respondentų iš Baltijos šalių – 21 proc. santaupų turinčių gyventojų – teigia taupantys senatvei, tačiau kartu čia mažiausia gyventojų dalis (6 proc. santaupų turinčių gyventojų) taupo naujam būstui. Estijoje ir Lietuvoje tokių gyventojų atitinkamai yra 10 ir 15 proc.

Tyrimas taip pat rodo, kad visose trijose Baltijos šalyse dažniausiai naudojamos paprasčiausios taupymo formos. Mažesnės sumos iki 300 eurų laikomos namuose, kiek didesnės santaupos (paprastai iki 1000 eurų) kaupiamos einamosiose banko sąskaitose. Terminuotieji indėliai ir III pakopos pensijų fondai naudojami didesnėms sumoms taupyti – paprastai iki 3000 eurų. Didesnes sumas taupyti grynais pinigais labiau linkę lietuviai, o estai dažniau naudojami tokiomis pažangiomis investavimo priemonėmis kaip III pakopos pensijų, vaikų draudimo ir investiciniai fondai.

2. Lietuviai taupo automobiliams, estai – vaikams

Justina Juršytė, www.DELFI.lt
2011 birželio mėn. 16 d.

78 proc., Estijos, 61 proc. Lietuvos ir 46 proc. Latvijos gyventojų turi bent šiek tiek santaupų, rodo „Swedbank“ Asmeninių finansų instituto Baltijos šalyse užsakytas tyrimas, tačiau specialistai perspėja, kad nesukaupus rezervo juodai dienai neverta skubėti išlaidauti.

Daugiau nei pusė apklaustųjų teigia taupantys „juodai dienai“ ir nenumatytiems atvejams. Lietuviai linkę taupyti didesniems pirkiniams, tokiems kaip automobilis, būstas ar namų įranga, o estai dažniausiai taupo būsto renovacijai ar vaikų poreikiams. Latviai dažniau nei kaimynai taupo senatvei. Naujam būstui labiausiai taupo lietuviai – 15 proc., Estijoje – kas dešimtas iš turinčiųjų santaupų, Latvijoje – 6 proc.

Lietuvoje bedarbių skaičius siekia apie 240 tūkst., kas yra beveik kas dešimtas Lietuvos gyventojas skaičiuojant ir vaikus, pensininkus, studentus.

„Santapos gali būti ir du šimtai litų. Gyventojai mano, kad tai yra jų santaupos. Anksčiau klausdavome, kiek gali iš jų išgyventi, gyventojai atsakydavo, kad savaitę. Tai labai nedaug“, – kodėl daugiau nei pusė gyventojų atsakė turintys santaupų, aiškino „Swedbank“ Asmeninių finansų instituto vadovė Odeta Bložienė.

Ji perspėja, kad dar ne laikas atsipalaiduoti ir, pasidavus optimizmui, pradėti išlaidauti. Ekspertų rekomendacijomis, juodai dienai atidėtas fondas turi siekti nuo trijų iki šešių mėnesių šeimos pajamų: priklausomai nuo to, kiek šeimoje yra dirbančių, kokios galimybės greitai susirasti panašų darbą, kiek išlaikytinių, paskolų ir pan.

„Svarbus ir įspėjantis dalykas Lietuvai yra tai, kad gyventojai mano, kad gali išleisti daugiau. Mes turime gyventojus pirmiausia paskatinti susikurti tvarią padėtį, nes dar ne laikas pradėti mažinti santaupas. Kaupimas vaikams ir pensijoms nėra didelis (...). Gyventojai, naudodami santaupas, ne visai atsargiai elgiasi, negalvodami apie ilgalaikį tvarumą“, – kalbėjo O. Bložienė.

Baltijos šalių gyventojų santaupų tyrimą 2011 m. balandžio ir gegužės mėnesiais atliko „Spinter tyrimai“ kartu su „Data Serviss“ Latvijoje ir „Turu Uuringute“ Estijoje. Naudojant standartinį klausimyną buvo tiesiogiai apklausta maždaug po 1000 gyventojų.

Žodžiai:

taupyti, taupo, taupė dėti atsargai, neleisti

santaupos *mot., dgs.* kas sutaupyta, paprastai pinigai

sukaupiti, sukaupia, sukaupė sutaupyti, sudėti į vieną vietą

tyrimas *vyr.* darbas, norint išsiaiškinti, suprasti, nustatyti ką

pažangus, -i kuris eina su gyvenimų, siekia naujų dalykų

nerimas *vyr.* jaudinimasis, susirūpinimas, netikrumas

įprotis *vyr.* įprastas elgesys ar veiksmas: *žalingas įprotis; valgymo įpročiai*

ugdyti, ugdo, ugdė sistemingais nurodymais, pamokymais ar kitais veikimais tobulinti, auklėti

skolintis, skolinasi, skolinosi imti iš ko laikinai daiktą ar pinigus, kuriuos reikės grąžinti

skatinti, skatina, skatino raginti, prašyti, kad ką nors darytų

išlaidos *mot., dgs.* išleidžiamos lėšos (pinigai)

poreikis *vyr.* tai, ko reikia

įranga *mot.* vieno gamybinio ar technologinio proceso visi įrankiai, prietaisai ir kita

būstas *vyr.* namai, butas

einamoji sąskaita *mot.* atsiskaitymų ir įsipareigojimų eigos dokumentas, kurioje fiksuojamos kasdienės pajamos ir išlaidos

terminuotas indėlis *vyr.* pinigai, laikomi banke iki tam tikros datos

išlaidauti, išlaidauja, išlaidavo be būtino reikalo leisti pinigus

tvarus, -i pastovus, nekintamas

klausimynas *vyr.* klausimų rinkinys